

Falkabäcken

Avrinningsområde: Eskilstunaån 61-121

Vattenförekomst: SE656787-144724

Vattendragsnummer: 12105

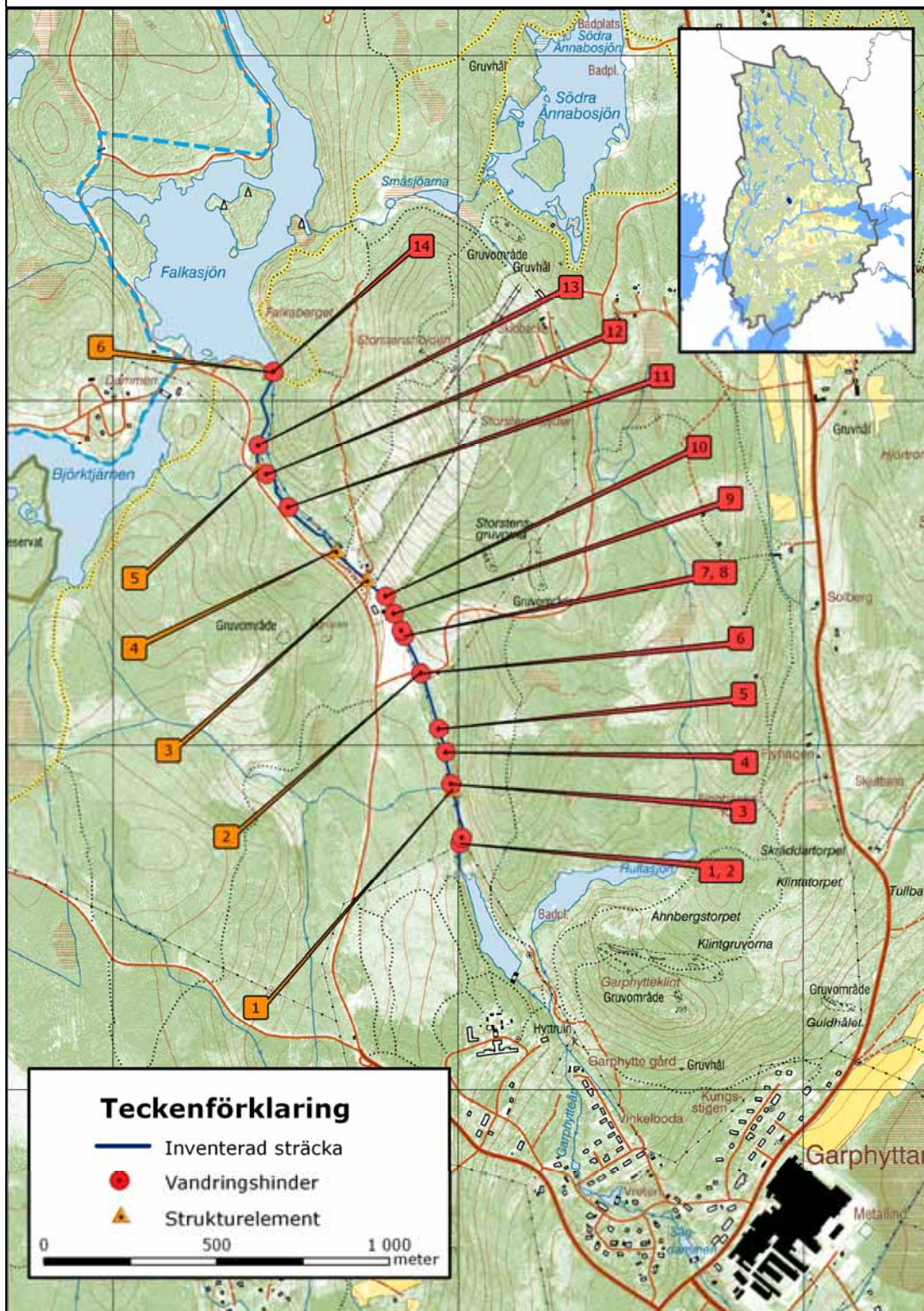
Koordinater: 6577645 1450002

Terrängkartan: 10e5j

Kommun: Örebro

Inventeringsdatum: 28 maj 2004

Inventerad sträcka: 1694 meter

Figur 1. Karta över Falkabäcken. Förklaring till objekten på kartan finns för strukturelement i tabell 2 och för vandringshinder i tabell 3. Rutnätet består av km² stora rutor.

Beskrivning

Falkabäckens avrinningsområden består främst av skogsmark. Den inventerade delen av bäcken rinner från Falkasjön ned till en damm sydväst om Hultasjön. Vattendraget övergår längre ner i Garphytteån. Strömförhållandena varierar men vanligast är svagt strömmande vatten.

Skydd Falkabäcken rinner i början genom det kommunala naturreservatet Ånnaboda 1802109. En del av detta område är även Natura 2000-område Ånnaboda SE0240131.

Naturvärden I det skyddade området finns fuktiga beskuggade bergsbranter med stråk av sumpskog, myrar och bäckar (Länsstyrelsen 2006e). Vid Falkasjöns stränder växer den missgynnade hårklomossan, *Dichelyma capillaceum*. Nästan hälften av vattendraget har en beskuggning på över 50 %. Förekomst av död ved i vattnet är måttlig. Täckning av vattenvegetation är främst över 50 %. Vegetationen utgörs till stor del av mossor.

Flodpärlmussla I Falkabäcken finns ett svagt bestånd av flodpärlmussla (Länsstyrelsen 2006f). Musslorna finns på en kilometerlång inventerad sträcka. Inventeringar är utförda 1986 och 2000. Reproduktion har konstaterats.

Fisk Falkabäcken har inte elfiskats av Länsstyrelsen i Örebro län. Vid karteringen 2004 undersöktes förutsättningarna för öring gällande lekområden, uppväxtområden och ståndplatser. Förutsättningarna anses som tämligen goda i drygt halva vattendraget.

Vandringshinder och rensningsgrad Stora ingrepp har gjorts i bäcken. En vattentub går från Falkasjön till en kraftstation vid Storstenshöjden och en sträcka i mitten av vattendraget är kulverterad. Annan påverkan finns även då ett område är indämningspåverkat och ett annat är delvis indämningspåverkat. Det finns sex strukturelement varav hälften utgörs av vägar som korsar bäcken. Vandringsmöjligheterna för öring är begränsade. Det finns 14 vandringshinder varav fyra anses definitiva för öring. Av alla hinder är endast ett svårt att åtgärda.

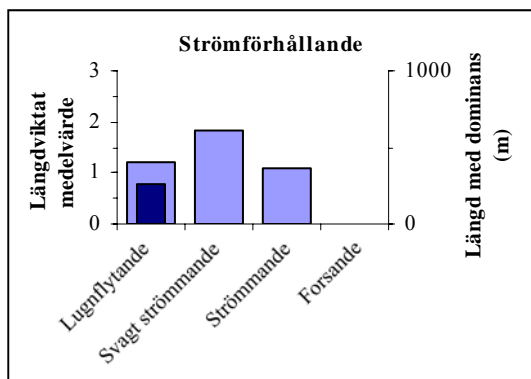
Vattenkvalitet Vattenkemiprover från Falkasjöns utlopp (tabell 1). Sjön ingår i Örebro läns kalkningsprogram. Sjöalkaliniteten påverkar vattenkemin i vattendraget. I dagsläget ingår inte Falkabäcken i åtgärdsområdet för kalkning men en utvidgning av det aktuella området kan ske. Enligt Naturvårdsverkets bedömningsgrunder för miljökvalitet är näringshalterna måttligt höga. Vattnet är måttligt surt med en svag buffertkapacitet. Vattnets färg är betydlig och grumligheten bedöms vara måttlig.

Tabell 1. Vattenkemi från utloppet av Falkasjön (tot.kväve, -fosfor & turb. 1987-91, Alk, färg & pH 2004-05).

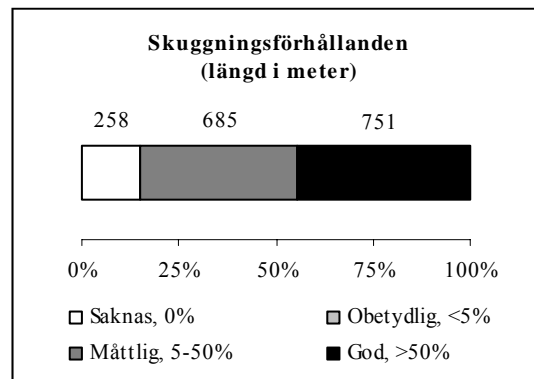
	Medelvärde	Standardavv.	Antal prov (n)	Tot. år & antal prov (n)
Totalkväve (µg/l)	412	254	20	1976-1991 (61)
Totalfosfor (µg/l)	11,3	5,1	20	1976-1991 (61)
pH	6,3	0,1	3	1977-91, 2004-05 (64)
Alkalinitet (mekv/l)	0,08	0,01	3	1977-90, 2004-05 (59)
Färg (mg Pt/l)	83	15	3	1977-91, 2004-05 (64)
Grumlighet (FTU)	1,9	1,0	20	1984-1991 (32)

Strömförhållande

Strömförhållandena varierar i bäcken. Det är vanligast med svagt strömmande förhållanden (figur 2). Lugnflytande och strömmande vatten finns i mindre än 5% av vattendraget. Av vattendragets totala 1700 meter finns det endast en sträcka på 300 meter där något strömförhållande är dominerande. Den sträckan domineras av lugnflytande vatten.

Figur 2. Längdviktat medelvärde¹ avläses från de ljusa staplarna på vänster y-axeln, sträcklängden som ett strömförhållande är dominerande avläses från de mörka staplarna på höger y-axel.

Figur 3. Skuggningsförhållanden i Falkabäcken.

Skuggningsförhållande och död ved

Det är vanligast med en god beskuggning på 5 till 50 % vilket finns i nästan halva vattendraget (figur 3). Även måttlig beskuggning är relativt vanligt. En del av bäcken saknar beskuggning helt. Förekomsten av död ved i vattendraget är måttlig med ungefär 6 stockar per 100 meter.

Rensat/Påverkat

Falkabäcken bedöms inte vara rensad. Ett område är påverkat av indämning och ett är delvis påverkat av indämning. En sträcka i mitten av vattendraget är kulverterad.

Figur 4. Vandringshinder (tabell 3, hinder 1).

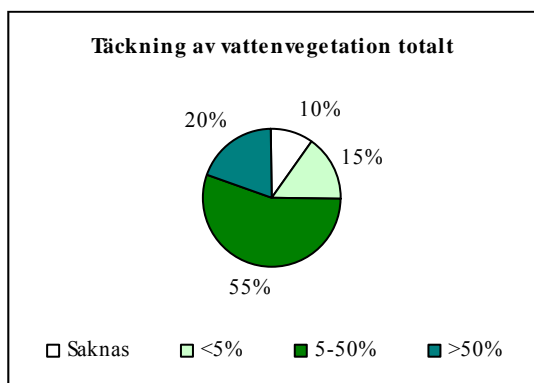

Figur 5. Vandringshinder (tabell 3, hinder 6).

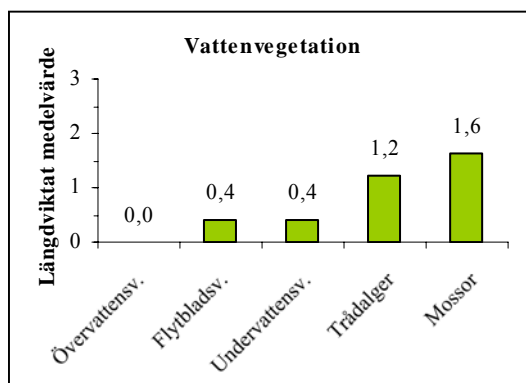
1. Vid uträkning av medelvärdet för hela vattendraget tas hänsyn till hur lång varje enskild inventeringssträcka är. Genom att på detta sätt räkna ut ett längdviktat medelvärde får förhållanden på en längre delsträcka större genomslagskraft än de på en kort delsträcka.

Vattenvegetation

Täckningen av vattenvegetation varierar stort i bäcken (figur 6). I över halvan av vattendraget är täckningen av vegetation över 50 %. Näst vanligast är en något lägre täckning av vegetation på mellan 5 och 50 %. Det finns även områden där vegetationstäckningen är under 5 % och i vissa delar saknas vattenvegetation. Vegetationen utgörs främst av mossor och näst vanligast är vegetationsgruppen trådalger (figur 7). Det finns även förekomst av flytbladsväxter och undervattensväxter. Övervattensväxter är den enda inventerade växtgruppen som saknas i Falkabäcken.

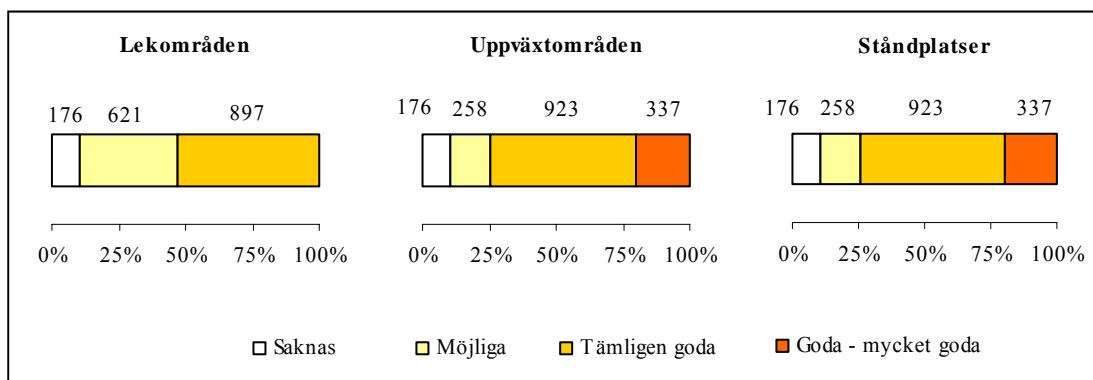
Figur 6. Totaläckning av vattenvegetation i Falkabäcken.

Figur 7. Längdviktat medelvärde för de olika vattenvegetationsgrupperna i Falkabäcken.

Öringbiotoper

En stor del av bäcken har bra områden för uppväxt och sträckor med bra förutsättningar för ståndplatser (figur 8). Områden med lämpliga lekbottnar är däremot inte lika vanligt. En sträcka av vattendraget har inga lämpliga områden för öring.

Figur 8. Längden (m) på sträckor med område av olika lämplighet för öring. Även den procentuella andelen av sträckorna i vattendraget anges.

Strukturelement

Det finns sammanlagt sex strukturelement i Falkabäcken varav hälften är sammanflöden med andra vattendrag (tabell 2). På två platser korsas bäcken av väg. I början av bäcken finns utloppet från Falkasjön.

Tabell 2. Strukturelement numrerade nedifrån och uppströms i Falkabäcken.

Nr	Vattendragsnamn	Xkoord	Ykoord	Strukturelement
1	Falkabäcken	6577873	1449983	Sammanflöde
2	Falkabäcken	6578216	1449894	Korsande väg
3	Falkabäcken	6578483	1449735	Korsande väg
4	Falkabäcken	6578568	1449645	Sammanflöde
5	Falkabäcken	6578802	1449421	Sammanflöde
6	Falkabäcken	6579084	1449456	Sjöutlopp

Vandringshinder för fisk

Av samtliga 14 vandringshinder i Falkabäcken är det endast ett som bedöms svårt att åtgärda (tabell 3). Det finns elva hinder som kan åtgärdas genom rivning. Av dessa är sex hinder gamla bäverdämmen. Det finns två vandringshinder som utgörs av vägtrummor. Ett av hindren kan åtgärdas genom att den befintliga vägtrumman ersätts med en halvtrumma istället. Den andra trumman skulle bli lättare för fisk att passera om en pool anläggs nedströms. Det enda vandringshinder som har bedömts svårt att åtgärda ligger längst uppströms. Detta innebär att genomförande av föreslagna åtgärder i Falkabäcken skulle ge fria vandringsvägar långt upp i vattendraget.

Tabell 3. Vandringshinder numrerade nedifrån och uppströms i Falkabäcken.

Nr	Xkoord	Ykoord	Typ av hinder	Natur. hinder	Hindret kultur	Kultur-miljö	Hindret (mört)	Hindret (öring)	Används idag till	Föreslagen åtgärd
1	6577714	1450005	Övrigt	Ja	Nej	Nej	Partiellt	Partiellt	Övrigt	Rivning
2	6577731	1450010	Övrigt	Ja	Nej	Nej	Partiellt	Partiellt	Övrigt	Rivning
3	6577887	1449979	Övrigt	Ja	Nej	Nej	Partiellt	Partiellt	Övrigt	Rivning
4	6577979	1449964	Damm	Ja	Nej	Nej	Definitivt	Definitivt	Bäverdamm	Rivning
5	6578047	1449943	Damm	Ja	Nej	Nej	Definitivt	Partiellt	Bäverdamm	Rivning
6	6578208	1449891	Trumma	Nej	Nej	Nej	Definitivt	Passerbart	Vägpassage	Halvtrumma (ej hel)
7	6578316	1449842	Övrigt	Ja	Nej	Nej	Partiellt	Partiellt	Övrigt	Rivning
8	6578332	1449835	Damm	Ja	Nej	Nej	Partiellt	Partiellt	Bäverdamm	Rivning
9	6578382	1449814	Damm	Ja	Nej	Nej	Partiellt	Partiellt	Bäverdamm	Rivning
10	6578432	1449790	Trumma	Nej	Nej	Nej	Definitivt	Partiellt	Vattenkraftverk	Lägga pool nedströms
11	6578691	1449508	Övrigt	Ja	Nej	Nej	Definitivt	Definitivt	Övrigt	Rivning
12	6578787	1449444	Damm	Ja	Nej	Nej	Definitivt	Definitivt	Bäverdamm	Rivning
13	6578871	1449421	Damm	Ja	Nej	Nej	Definitivt	Partiellt	Bäverdamm	Rivning
14	6579083	1449465	Damm	Nej	Ja	Ja	Definitivt	Definitivt	Damm	Svårt att åtgärda